

onderwerp vergadering	stakeholderoverleg ontwerp Vlaams actieplan energie-efficiëntie
datum vergadering	28 april 2011
aanwezigen	Zie deelnemerslijst in bijlage
locatie vergadering	raadzaal van de SERV, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

1. Voorstelling deel 1 van de presentatie (tot en met de resultaten van de bottom up en top down berekeningen)

2. Vragenronde over eerste deel:

- Volgens de presentatie werd 19% van de totale finale energiebesparing gerealiseerd in de gebouwensector, waarvan 17% bij de residentiële gebouwen. Daaruit volgt dat slechts 2% toe te schrijven is aan besparingen in de overige gebouwen. De som van de finale energiebesparing van de EPB-eisen voor niet residentiële gebouwen en van de premie dakisolatie voor niet residentiële gebouwen komt al uit op meer dan deze 2%? Hoe kan dit?

Antwoord: de besparingen in de gebouwensector omvatten enkel de isolatienorm, de EPB-wetgeving en de verlaging van onroerende voorheffing voor energiezuinige woongebouwen die beter scoren dan de eis. Alle REG-premies worden onderverdeeld bij de energiesector. Dit is de indeling van de Europese Commissie, die bij voorkeur dient gevolgd te worden.

- Valt de ecologiepremie dan wel deels onder de gebouwensector?

Antwoord: de impact van de ecologiepremie werd niet berekend, omdat er voor de meeste technische maatregelen overlapping was met andere beleidsmaatregelen, zoals de convenanten en de REG-premies van de netbeheerders. Het is immers de bedoeling om zoveel mogelijk dubbeltellingen te vermijden.

- Tijdens de presentatie is aangegeven dat de meeste federale maatregelen (we denken voornamelijk aan de federale belastingvermindering) overlappen met Vlaamse maatregelen (we denken dan voornamelijk aan de REG-acties van de netbeheerders). Maar hoe is men tewerk gegaan als de technische maatregel alleen op federaal niveau wordt ondersteund, en niet op Vlaams niveau? Muurisolatie wordt als voorbeeld gegeven.

Antwoord: voor muurisolatie worden ook REG-premies uitbetaald. Daarom is er ook voor die technische maatregel een overlapping tussen het federale en het Vlaamse niveau.

- De verdeling van de besparing over de sectoren, waarbij alle REG-acties worden toegewezen aan de energiesector, geeft een vertekend beeld. Is er geen andere verdeling mogelijk, waarbij bijvoorbeeld alle maatregelen met betrekking tot de huishoudens of alle maatregelen met betrekking tot gebouwen gegroepeerd worden? Deze verdeling zou maatschappelijk relevanter

zijn, omdat dan een duidelijker beeld wordt gegeven van het potentieel van bijvoorbeeld de huishoudens of de gebouwen of omdat duidelijk zou worden welk potentieel er vervat zit in de renovaties van de bestaande woningen of gebouwen.

Antwoord: het VEA heeft de indeling gevolgd, die door de Commissie wordt voorgesteld. Een andere verdeling is mogelijk binnen het actieplan, maar moet dan gemotiveerd worden. Er is een gedetailleerde Excel tabel beschikbaar, met besparingen per maatregel, die toelaat om andere verdelingen te maken.

Er wordt wel op gewezen dat er slechts een beperkt aantal Vlaamse beleidsmaatregelen zijn met betrekking tot efficiëntere huishoudelijke toestellen of verlichting. Enkel de besparingen van de kortingbonnen voor beschermde afnemers (koelkast en wasmachine) en de spaarlampen geplaatst bij een gratis energiescan, werden berekend in het actieplan, waarbij rekening werd gehouden met de door de Commissie aanbevolen levensduren.

- Mogen alle maatregelen uit andere Europese Richtlijnen opgenomen worden in het actieplan, bijvoorbeeld de Ecodesign Richtlijn?

Antwoord: alle Europese Richtlijnen met impact op het finaal energieverbruik in de sectoren en bedrijven die niet onder het toepassingsgebied van de richtlijn verhandelbare emissierechten vallen, mogen opgenomen worden.

- Er is een maatregel over het openbaar vervoer. Welke technische maatregelen worden in rekening gebracht?

Antwoord: de verbetering in de efficiëntie van het openbaar vervoer wordt hier verrekend.

- Zijn de berekeningen een deel van de evaluatie van het plan? Het feit dat de doelstellingen zo gemakkelijk behaald worden, maakt misschien dat de maatregelen zelf niet in vraag worden gesteld. Misschien zijn deze maatregelen niet de meest kostenefficiënte maatregelen of misschien zijn er andere maatregelen die beter zouden scoren. Werd een kosten-baten analyse uitgevoerd om de maatregelen, die opgenomen zijn in het plan, te evalueren?

Antwoord: de Commissie vraagt niet om een kosten-baten analyse uit te voeren. Er werd dus geen kosten-baten analyse tot nu toe uitgevoerd. Er is ook geen analyse gepland voor dit actieplan.

- De groenestroomcertificaten zijn meegenomen als maatregel. Gaat het hier om een energiebesparing? De ene energiebron wordt vervangen door een andere, maar de geproduceerde energie wordt nog steeds verbruikt. In feite is hier dus geen sprake van een finale energiebesparing.

Antwoord: enkel de ondersteuning van PV door het groenestroomcertificatensysteem wordt meegenomen in het actieplan. Het standpunt van de Commissie is dat de geproduceerde energie op basis van hernieuwbare bronnen mag in rekening gebracht worden op voorwaarde dat ze geproduceerd wordt in het gebouw zelf. Dat is het geval bij PV-panelen.

- Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen een efficiëntieverbetering enerzijds en een effectieve energiebesparing anderzijds? Als één gloeilamp vervangen wordt door 200 spaarlampen, dan levert dit in het actieplan tóch een energiebesparing op?

Antwoord: de aanbevelingen van de Commissie worden opgevolgd. Er wordt inderdaad geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen efficiëntieverbetering en een effectieve energiebesparing.

- Wordt de impact van gedragsveranderingen op het energieverbruik in rekening gebracht, bijvoorbeeld ten gevolge van een sensibiliseringscampagne? Gedrag kan immers een grote besparing tot gevolg hebben, zonder dat hiervoor technische maatregelen nodig zijn, bijvoorbeeld, slechts de helft van de lichten aansteken in de vergaderzaal.

Antwoord: gedrag kan enkel in rekening gebracht worden als een top down methode wordt gebruikt, niet bij toepassing van bottom-up methodes. In het ontwerp Vlaams actieplan worden voor alle maatregelen die gerelateerd zijn aan gebouwen bottom up methodes gebruikt en worden dus geen gedragsveranderingen doorgerekend.

3. Presentatie tweede deel

4. Vragenronde over tweede deel & formuleren aanbevelingen

- Op één van de slides staat het aantal gebouwen dat een EPC heeft. Dat kan toch niet alleen gaan over publieke gebouwen, gezien het grote aantal?.

Antwoord: het betreft wel degelijk in hoofdzaak publieke gebouwen. Publieke gebouwen is een zeer ruim begrip. Naast de gebouwen in gemeenten en provincies, vallen bijvoorbeeld ook scholen, ziekenhuizen, bejaardentehuizen en dergelijke onder het begrip publiek gebouw.

- VEA krijgt felicitaties voor het blijkbaar zeer uitgebreide en zorgvuldig samengestelde plan. Wat opvalt, is de grote diversiteit aan maatregelen die in het plan zijn opgenomen. Maar er worden geen prioriteiten in het beleid naar voor geschoven. Dit kan best wel gebeuren in de toekomst.
- De maatregelen van de federale overheid worden als extra beschouwd. Dat is een “belabberd” uitgangspunt. In de praktijk speelt de federale overheid soms een grote rol (bijvoorbeeld windmolenpark in zee) en soms geen rol.
- “Dikke truiendag” wordt vernoemd als één van de acties die genomen worden binnen het onderwijs. Het concept achter deze dag geeft echter een slechte boodschap mee aan de kinderen: één dag de verwarming afzetten compenseert voor een jaar lang (overmatig) stoken.
- Is dit het enige moment waarop het middenveld feedback kan geven op het actieplan?

Antwoord: voor het huidige plan is inderdaad enkel dit stakeholdersoverleg voorzien om feedback te geven.

- Het is wenselijk om in de toekomst meer inspraak vanuit het middenveld te voorzien, door bijvoorbeeld extra momenten voor overleg in te bouwen. Is dit mogelijk? Heb ik het juist door te zeggen dat de opmaak van dit plan vooral heeft bestaan uit de redactie van het plan? Er zijn immers geen nieuwe maatregelen toegevoegd ten opzichte van het vorige plan? De bestaande maatregelen die opgenomen zijn in het plan, werden niet ten gronde

geëvalueerd. Er is ook geen visie ontwikkeld naar de toekomst toe. In deze context lijkt het ook niet zinvol om feedback te geven over dit actieplan.

Antwoord: tijdens de opmaak van dit plan is vooral heel veel rekenwerk gebeurd. De rekenregels liggen pas definitief vast sinds oktober 2010. Gelukkig werd al veel vroeger gestart met de berekeningen. Er is in de eerste plaats veel aandacht gegaan naar de opbouw van een gebouwenmodel om de berekeningen te kunnen uitvoeren. Er zijn enkel bestaande beleidsmaatregelen opgenomen in het ontwerp van tweede actieplan. Bij de opmaak van het volgende actieplan (in te dienen bij de Commissie tegen eind juni 2014) is het mogelijk dat wel een beslissing moet genomen worden over nieuwe, extra maatregelen, afhankelijk van de herziening van de richtlijn. In die omstandigheden zal wel meer nood zijn aan input vanuit en overleg met het middenveld.

- Hoe verhouden de berekeningen zich tot de berekeningen die met het Milieukostenmodel (MKM) zijn uitgevoerd in het kader van de Monitoring Mechanism Decision voor broeikasgassen? Neem isolatie/nieuwe bouwcodes als voorbeeld. Er is geantwoord dat er geen kosten-baten analyse is gebeurd van de maatregelen. Waarom is geen gebruik gemaakt van het MKM?

Toelichting over de gebruikte berekeningsmethode voor nieuwbouw: voor de berekeningen in het kader van het actieplan energie-efficiëntie is een finaal energieverbruik voor verwarming berekend voor nieuwe woningen, enerzijds volgens de baseline en anderzijds volgens de geldende bouwcode of isolatienorm. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde afmetingen van deze nieuwe woningen (bijvoorbeeld op basis van de gegevens uit de energieprestatiedatabank voor de woningen met bouwaanvraag vanaf 1 januari 2006), van de K-peil eisen (K65 voor de baseline, K45 voor E100), ... Er wordt zoveel mogelijk vertrokken van de werkelijke eigenschappen van de nieuwe woningen.

In het actieplan wordt een onderscheid gemaakt tussen de berekeningen voor woningen, scholen, kantoren en gebouwen met andere bestemmingen. Industrie wordt niet meegenomen.

Antwoord over de afstemming met de klimaatberekeningen:

Voor de sectoren transport en glastuinbouw zijn de berekeningen voor het actieplan energie-efficiëntie en de klimaatberekeningen op elkaar afgestemd. Voor de maatregelen in de andere sectoren is er een fundamenteel verschil tussen de aanpak van de klimaatberekeningen en van de berekeningen voor het actieplan energie-efficiëntie. In het eerste geval wordt de verwachte evolutie van het energieverbruik in een scenario 'with measures' en 'with additional measures' top down berekend. In het tweede geval worden energiebesparingen bottom-up berekend aan de hand van de door de Commissie aanbevolen formules voor isolatie, zonneboilers,.... De bottom up berekeningen zijn niet bedoeld om een energieverbruik te berekenen.

Er werd getracht om een aantal aannames van de klimaat- en energie-efficiëntieberekeningen op elkaar af te stemmen, bv. aantal graaddagen. De Commissie is echter ook nog niet consistent in de richtlijnen die ze uitvaardigt voor beide berekeningen.

Voor de klimaatberekeningen was de voorziene uitvoeringstijd te kort om met het MKM individuele technische maatregelen in de gebouwen te kunnen doorrekenen.

Naar de toekomst toe wordt overwogen om het MKM te koppelen aan het bottom up gebouwenmodel dat gebruikt is in het kader van het actieplan energie-efficiëntie.

- Kan het plan nog geraadpleegd worden vooraleer het ingediend wordt bij de Commissie?

Antwoord: dit is niet meer mogelijk binnen de huidige timing.

- Er is overleg met de andere regio's en het federale niveau over de toepassing van de berekeningsmethodes, via een ENOVER-werkgroep. Zijn er nog andere werkgroepen? Is er bijvoorbeeld overleg over het afstemmen van premies op federaal en regionaal niveau: technologieën waarvoor premies worden uitbetaald, de voorwaarden ?

Antwoord: er is een ENOVER-werkgroep over de voorwaarden voor de federale belastingvermindering.

- Er is veel tijd geïnvesteerd in het actieplan. In hoeverre zal de Commissie de ingediende plannen inkijken?

Antwoord: Vorige keer heeft de Commissie de plannen grondig bekeken. De Commissie heeft reeds aangekondigd dat zij geen berekeningsmethodes zal afkeuren, aangezien ze eerder tot het besluit kwam dat er geen harmonisering mogelijk is. Eigen methodes moeten wel beschreven worden in het plan. Zij kan ook wel nog steeds bijkomende informatie opvragen over de berekeningen.

- Werden CO₂-besparingen berekend op basis van de finale energiebesparing?

Antwoord: in het kader van het actieplan dient enkel een finale energiebesparing berekend te worden. Het is wel mogelijk om de energiebesparing om te rekenen naar CO₂-besparing, aangezien alle nodige gegevens voorhanden zijn.

- Hoe goed scoort België ? Met andere woorden, halen Wallonië en Brussel de energiebesparingsstreefwaardes? Hoe ver staan de andere lidstaten?

Antwoord: momenteel zijn hierover geen cijfers. Hiervoor moeten we wachten totdat het nationale actieplan is samengesteld. Voor de andere lidstaten zullen we 30 juni 2011 moeten afwachten.

- De bottom up berekeningen geven in feite een finale energiebesparing ten opzichte van een BAU-scenario. Is er een link met de reële energiebesparing?

Antwoord: de besparing in 2016 wordt niet berekend ten opzichte van een energieverbruik in een BAU-scenario in 2016. De som van de bottom up/top down besparingen van de maatregelen (berekend ten opzichte van een baseline in 1995 en/of 2007) wordt vergeleken met een absolute hoeveelheid finale energie die moet bespaard worden en die berekend wordt als 9% van het gemiddeld finaal energieverbruik tussen 2001 en 2005.

